

עמ"ת 65007/01/18 - חאזם אקרע נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עמ"ת 65007-01-18 אקרע (עציר) נ' מדינת ישראל

לפני	כבוד השופט גרשון גונטובניק
העורר	חאזם אקרע (עציר) ע"י ב"כ עו"ד סקיס רמזי
נגד	מדינת ישראל
המשיבה	ע"י ב"כ עו"ד סיגל אלפר

החלטה

לפני ערר על החלטת בית משפט קמא (כב' השופט פרי) שהורה לעורר להפקיד ערבויות על מנת להבטיח את התייצבותו לדיון בבית המשפט. בבסיס הערר טענת העורר כי מעצרו היה בלתי חוקי, באופן השומט את הקרקע תחת ההחלטה שהתקבלה בעניינו.

1. נגד העורר, תושב האזור, הוגש כתב אישום, שייחס לו עבירות שונות ובהן גניבת רכב (עבירה לפי סעיף 413 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: **החוק**)); החזקת כלי פריצה לרכב (עבירה לפי סעיף 413 לחוק); נהיגה פוחזת של רכב (עבירה לפי סעיף 338(א)(1) לחוק); הפרעה לשוטר במילוי תפקידו (עבירה לפי סעיף 275 לחוק); וכניסה לישראל שלא כחוק (עבירה לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952). העבירות בוצעו, לכאורה, בשנת 2012 אז גם הוגש כתב האישום נגד העורר (להלן: **ההליך העיקרי**).

העורר שוחרר בערבויות שונות, התייצב פעם אחת לדיון בעניינו, אך לא התייצב לדיונים בהמשך הדרך, נתון שהוביל להתליית ההליכים נגדו. תחילה הוטלה האישום על ידי כב' השופט בארי, וביום 20.7.14 הוצא צו מעצר נגד העורר (על-ידי כב' השופט פוזננסקי) בעילת הימלטות מאימת הדין, נוכח אי איתורו. כתב האישום בהליך העיקרי חודש, ונקבע בשנית בפני כב' השופט בארי, שהתלה (ביום 19.4.15) שוב את ההליכים נגד העורר. בית המשפט הוציא צו הבאה נגד הערב להתייצבותו של העורר, אך אין חולק כי באותו מעמד לא התבקש ולא ניתן צו מעצר או צו הבאה נגד העורר עצמו.

ביום 16.8.17, כעשרים ושבעה חודשים לאחר מכן, פנתה משטרת ישראל לבית משפט קמא (כב' השופט אבינור) וביקשה להוציא צו מעצר נגד העורר. בית המשפט נעתר לבקשה והוציא צו מעצר בשל "**התחמקות מהליכי חקירה**". ביום 25.1.18 הגיעו כוחות משטרה ועצרו את העורר בביתו שבאזור.

2. על רקע זה הגישה המשיבה בקשה למעצר העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו, וכן בקשה לעיון חוזר לפי סעיף 52 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: **חוק המעצרים**); העיון החוזר התבקש בהחלטה בהליך העיקרי, בשנת 2012, ששחררה את העורר בכפוף להפקדת ערבויות להתייצבותו. בבקשה פורטו התנאים בהם שוחרר העורר ביום 13.9.12 (הכוללים התחייבות עצמית על סך 4,000 ₪; ערבות צד ג' על סך 4,000 ₪ והפקדה במזומן בת 2,500 ₪). פורטו בה הנסיבות לפיהן העורר לא התייצב לדיונים בעניינו עד שבא כוחו דאז הודיע כי ניתק הקשר עם מרשו. עוד צוין בבקשה כי במסגרת מימוש צו המעצר האחרון שהוצא נגד העורר הגיעו חיילי צה"ל לביתו שלוש פעמים, ובכל פעם הוא ברח מהם, עד שנתפס כשנמלט לגג ביתו של שכנו. על רקע זה טענה המשיבה כי אין ליתן בו עוד אמון ויש לעצרו עד לתום ההליכים נגדו. כמו כן התבקש חידוש ההליכים בתיק העיקרי (משנת 2012).

בבית המשפט קמא טען העורר כי מעצרו לא היה חוקי. עילת המעצר הייתה ההליך משנת 2012, ואילו צו המעצר מיום 16.8.17 הוצא בהתאם לסעיף 13 לחוק המעצרים, שלא חל כלל על העורר, שכן אין הוא נדרש לחקירה כלשהי, ואין הוא חשוד בעבירה חדשה. בית המשפט קמא (כב' השופט פרי) דחה (ביום 28.1.18) את טענת העורר. נפסק כי משהותלה התיק, קמה סמכות לכל שופט בבית משפט השלום לחתום על צו מעצר נגד העורר גם על פי סעיף 13 לחוק המעצרים, בעילה של הימלטות מאימת הדין או מהליכי משפט וחקירה, וזאת נוכח התליתו של ההליך העיקרי. עוד נפסק כי במסגרת ההליך הנוכחי, צו המעצר שנחתם בעניינו של העורר נהנה מחזקת החוקיות, והוא מספק לשם קיומן של ראיות לכאורה. נקבע שהמעצר היה חוקי, ומכאן שיש לבחון האם לעצור את העורר עד לתום ההליכים נגדו. בית המשפט עמד על כך שמדובר בתיק שגילו למעלה מחמש שנים, העורר הספיק להינשא והוא מצפה לילד, ולכן אין לעצרו אך יש להורות על ערבויות הולמות, שיבטיחו הפעם את התייצבותו להליכי המשפט. על רקע זה הטיל בית המשפט על העורר ערבות עצמית בסך של 6,000 ₪; ערבות צד ג' של אזרח ישראלי בסך 6,000 ₪ וכן הפקדה במזומן בת 6,000 ₪. התיק העיקרי נקבע לדיון ליום 26.3.18.

3. על החלטה זו הוגש הערר שלפניי.

העורר שב וטוען כי מעצרו לא היה חוקי כלל ועיקר, שכן לא הוצא צו הבאה או צו מעצר במסגרת ההליך העיקרי נגדו. לכן, לא הייתה כלל סמכות למשטרת ישראל לפנות לשופט תורן שתפקידו, להוציא צווי מעצר, במקרים המתאימים, מכוח סעיפים 12-13 לחוק המעצרים. כאן אין המדובר במי שנחקר, או בחשוד טרם הגשת כתב אישום, אלא במי שכבר הוגש נגדו כתב אישום כאמור. ואכן, העורר לא נחקר כלל בתקופה בה היה עצור על אודות חשד כזה או אחר. לפיכך, היה על התביעה הכללית, ולא על משטרת ישראל, לפנות לבית המשפט בבקשה לחידוש הליכים, ולמסירת זימון כדון, ורק במידה ולא היה מתייצב העורר למשפטו לבקש צו הבאה או צו מעצר בהתאם, ולא לעקוף את סמכותו של המותב הדין בתיק העיקרי.

ב"כ המשיבה ציינה כי מבדיקה שעשתה קיימים חשדות חדשים נגד העורר. מכל מקום, הגורמים שעצרו את העורר פעלו על פי צו בית משפט, ומבחינת המשטרה המעצר היה כדון. המסגרת הנוכחית אינה מתאימה לדון בחוקיות הצו. בצו עצמו כתוב היה שהעורר נדרש נוכח הימלטות מאימת הדין, ולצורכי חקירה. בנוסף, ולגופם של דברים לא נפלה כל טעות בהחלטת בית המשפט קמא.

עד כאן הרקע לערר וטענות הצדדים ומכאן להכרעה בו.

4. טענתו המרכזית של העורר היא כי צו המעצר שהוצא ביום 16.8.17 ניתן שלא כדון. הצו המקורי הועמד לעיוני. נכתב

בו כי הוא מוגש בהתאם לסעיפים 13-14 לחוק המעצרים נוכח "הימלטות מאימת הדין". בית המשפט קבע בהחלטתו כי הצו ניתן "בשל התחמקות מהליכי חקירה - כמבוקש". כותרת הצו מתייחסת לתיק הפלילי משנת 2012, ומפורטות בו העבירות הנוגעות לשנת 2012 (כנוסחן ברישום הפלילי של העורר). על רקע זה אין בטענת ב"כ המשיב בדיון לפניי, לפיה קיימים חשדות נוספים בעניינו של העורר, כדי להשליך על השאלה שבמחלוקת, שכן חשדות אלה לא עמדו בבסיס צו המעצר שניתן. צו המעצר מושא המחלוקת הוצא נוכח האירועים המיוחדים לעורר בשנת 2012, לא פחות אך גם לא יותר, וזו תהיה המסגרת לבחינה ולליבון.

האם צו המעצר הוצא כדין?

בעניין זה אני מוצא את טענותיו המשפטיות של בא כוחו המלומד של העורר ככבדות משקל. נקרב מבטנו אל שני הסעיפים שמכוחם נתבקש צו המעצר:

13. עילות המעצר לפני הגשת כתב אישום

(א) שופט לא יצווה על מעצרו של אדם, אלא אם כן שוכנע כי קיים חשד סביר שהאדם עבר עבירה, שאיננה חטא, ומתקיימת אחת מעילות אלה:

(1) קיים יסוד סביר לחשש ששחרור החשוד או אי-מעצרו יביא לשיבוש הליכי חקירה או משפט, להתחמקות מחקירה מהליכי שפיטה או מריצוי עונש מאסר, או יביא להעלמת רכוש, להשפעה על עדים או לפגיעה בראיות בדרך אחרת;

(2) קיים יסוד סביר לחשש שהחשוד יסכן את בטחונו של אדם, את בטחון הציבור או את בטחון המדינה;

(3) בית המשפט שוכנע, מנימוקים מיוחדים שיירשמו, שיש צורך לנקוט הליכי חקירה שלא ניתן לקיימם אלא כשהחשוד נתון במעצר; בית המשפט לא יצווה על מעצר לפי עילה זו לתקופה העולה על 5 ימים; שוכנע בית המשפט שלא ניתן לקיים את הליך החקירה בתוך התקופה האמורה, רשאי הוא לצוות על מעצר לתקופה ארוכה יותר או להאריכו ובלבד שסך כל התקופות לא יעלו על 15 ימים.

(ב) שופט לא יצווה על מעצר לפי סעיף קטן (א), אם ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של קביעת ערובה ותנאי ערובה, שפגיעתם בחירותו של החשוד פחותה.

14. מעצר של נמלט ממשמורת

ראה שופט, על יסוד הצהרה בכתב של שוטר, כי אדם נמלט ממשמורת חוקית, יצווה על מעצרו של האדם לשם החזרתו לאותה המשמורת שממנה נמלט.

האם סעיפים אלה חלים על עניינו של העורר?

סעיף 14 אינו רלוונטי לענייננו, שכן איש אינו טוען שהעורר נמלט ממשמורת חוקית כזו או אחרת. ממילא גם לא הוגשה הצהרה בכתב של שוטר על הימלטות כאמור. השאלה היא אפוא האם היה מקום לעצרו לפי סעיף 13 לחוק

המעצרים? תשובתו של בית המשפט קמא היא בחיוב. זו גם עמדת המשיבה. לטעמי, התשובה כלל אינה ברורה מאלה בנסיבות העניין.

השימוש בסעיף 13 מותנה בקיומה של חקירה בידי רשויות חקירה מוסמכות. "אין הכרח, כי החקירה תיפתח טרם ביצוע המעצר, אלא כי ייתכן שהפתיחה בחקירה תיעשה בעקבות האירועים שהובילו לבקשת מעצרו של החשוד" (גבריאלי הלוי תורת הדין הפלילי 137 (כרך שני; 2011)). ועדיין, תנאי יסוד להפעלת הסמכות היא שהחשוד, שמעצרו מתבקש, ביצע עבירה בת מעצר, ומדובר בחשדות שטרם הבשילו להגשת כתב אישום (כעולה מכותרתו של סעיף 13 לחוק המעצרים ("עילות המעצר לפני הגשת כתב אישום")) [ההדגשה הוספה]. שעה שמדובר במעצר שפגיעתו בחירות היא חדה וברורה יש להקפיד הקפדה יתרה על עקרון חוקיות המינהל, שהרי "אין מעצר ועיכוב אלא בחוק או לפי חוק מכוח הסמכה מפורשת בו" (סעיף 1(א) לחוק המעצרים).

ומה בענייננו? החשדות בגינם נעצר העורר כבר תורגמו לכתב אישום, שהוגש נגדו עוד בשנת 2012, ומכאן, ועל פני הדברים, חשדות אלה אינם יכולים לשמש עוד בסיס למעצר מכוחו של סעיף 13 לחוק המעצרים. חשדות אלה, והם בלבד, פורטו בצו המעצר. כב' השופט אבינור נעתר לצו המעצר נוכח "התחמקות מהליכי חקירה", אך לא ברור כלל מאילו הליכי חקירה התחמק העורר, שהרי הוא התחמק, לכאורה, מההליך השיפוטי בעניינו, שהחל בשנת 2012 בקול תרועה ומאז נדם (עד לאחרונה), ולא מהליך חקירה כזה או אחר.

ואולי נמצא רווח והצלה בנוסח סעיף 13 לחוק המעצרים המאפשר מעצר כאשר "קיים יסוד סביר לחשש ששחרור החשוד או אי-מעצרו יביא לשיבוש הליכי חקירה או משפט, להתחמקות מחקירה מהליכי שפיטה" (סעיף 13(1) לחוק המעצרים)? הדברים חלים, לכאורה, בענייננו, שהרי קיימת תשתית איתנה לכך שהעורר התחמק מהליכי שפיטה. כך במבט ראשון, אך הדברים אינם פשוטים במבט שני, וספק אם יש בהם כדי לפתור את בעיית החוקיות. סעיף קטן זה, אם תרצו, עניינו בקומה השנייה של הבית, ואילו אנו מצויים עדיין בקומה הראשונה שלו. תחילה יש לבסס שמיוחסים לאדם חשדות "שלפני הגשת כתב אישום". ורק שעה שאלה בוססו, עולים אנו לקומה השנייה לשם בחינת השאלה האם ניתן לשחררו מהמעצר. אם ישנם חשדות שכאלה, שלפני כתב האישום, התנהלותו של העורר במסגרת ההליך משנת 2012 ודאי שתיזקף לחובתו, שכן קם יסוד סביר לחשש שהוא ישוב ויתחמק מהליכי המשפט בגין כתב האישום העתידי שיוגש נגדו, ככל שיוגש; ואילו אנו ענייננו בכתב האישום שכבר הוגש.

אלא שמנגד, גם טענתו של העורר מעוררת קשיים. לשיטתו, הדרך היחידה בה יוכלו גורמי האכיפה לצעוד היא בפניה לפי סעיף 94 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. סעיף זה קובע כך:

94א. התליית הליכים

(א) בכל עת שלאחר הגשת כתב האישום ולפני גזר הדין, רשאי בית המשפט להתלות את ההליכים, בין מיוזמתו ובין לבקשת תובע, אם נוכח כי לא ניתן להביא את הנאשם להמשך משפטו.

(ב) הותלו ההליכים, לפי סעיף קטן (א) ולאחר מכן ניתן להביא את הנאשם להמשך משפטו, רשאי תובע להודיע בכתב לבית המשפט על רצונו לחדש את ההליכים, ומשעשה כן יחדש בית המשפט את ההליכים, ורשאי הוא להמשיך בהם מן השלב שאליו הגיע לפני התלייתם.

על רקע זה, לשיטת בא-כוחו של העורר, היה על התביעה הכללית לפנות תחילה בבקשה לחדש הדין בכתב האישום משנת 2012 שהותלה, ואז ניתן היה לבקש את התייצבות העורר, וככל שלא יתייצב להוציא נגדו צו הבאה, ולנקוט

בצעדים הנוספים האפשריים נוכח חידושו של ההליך. זהו האפיק הממצה, לשיטת העורר, ובלעדיו אין.

אפיק זה הוא כמובן אפשרי, אבל הטענה כי הוא ממצה מעוררת אף היא קשיים ניכרים, במישור המעשי. הנאשם, שאמור היה להתייצב באולם בית המשפט הפלילי אינו מצוי בו. נעלם כלא היה. איש אינו מבטיח כי גם אם יחודש ההליך ישוב ויתייצב לפתע. על בסיס מה ניתן יהיה לקוות כי יימצא? מדוע לכנס את התביעה ואת ההגנה ואת בית המשפט כדי לחדש הליך, רק כדי לגלות שלא היה טעם בכל המהלך? מדוע לבזבז משאבי אכיפה וזמן שיפוטי יקר המצוי בחסר במסגרת ההליך העיקרי? לטעמי, קיים טעם רב בעמדת בית המשפט קמא כי משעה שהותלו ההליכים, המקום הגיאומטרי הראוי לבקש לעצור נאשמים "שאבדו עקבותיהם" הם דיני המעצרים הכלליים, במסגרת ההליך הגמיש יותר של צווי מעצר מכוח סעיף 13 לחוק המעצרים.

5. כיצד אפוא ניתן לפתור את הבעיה? יתכן שהפתרון יהיה בהוספת חשד לצו המבוקש מכוח סעיף 13, הנוגע להתחמקות מהליכי משפט (להבדיל מחקירה), שהרי התחמקות זו נולדה לאחר הגשת כתב האישום, אך לא אעמיק בנושא, וגם לא אתייחס לעבירות הקונקרטיות הבאות בחשבון במסגרת זו. הערר שלפנינו, וטיעונו היפה של ב"כ העורר, העלה לשולחן הדיונים שאלה משפטיות חשובות, אלא שבנסיבות העניין אין אני נדרש לקבוע מסמרות ולהכריע בה, ואסתפק במורכבות שהוצגה לעיל.

אניח, **לצורך הדיון**, כי אכן נפל פגם בצו המעצר שהוצא נגד העורר, ולא היה מקום להוציאו בנוסח בו הוגש. גם אם כך, אין בדבר, כדי להוביל לביטול החלטת בית המשפט קמא. יש לשים לב כי בית המשפט קמא לא דן בהארכת מעצרו של העורר מכוח צו המעצר שהוצא נגדו. הוא דן בשאלה **אחרת** והיא האם יש לעיין מחדש בתנאי השחרור מהמעצר שנקבעו בשנת 2012. הוא דן בבקשה לעצור את העורר עד תום ההליכים המשפטיים בעניינו, שחודשו בינתיים, ואגב כך עיין בתנאי השחרור הקודמים ושינה אותם. החלטה זו, והיא בלבד, עומדת לבחינה במסגרת הערר. ודאי שזו הייתה בסמכותו.

במסגרת ההחלטה לעיון מחדש, שניתנה בסמכות, ניתן ויש לקחת בחשבון את הטענה על אודות אי חוקיות המעצר. יחד עם זאת, על פי פסיקתו העקבית של בית המשפט העליון, גם אם נפל פגם במעצר אין בכך כדי להוביל בהכרח לשחרור. אכן, אין להתעלם מהפגם ויש לקחת בחשבון במסכת השיקולים, ועדיין, יש לבחון את הבקשה של גורמי האכיפה לגופה, ולהכריע בה. כפי שפסק כב' השופט פוגלמן בבג"ץ 3687/10 **חאג' נ' בית משפט הצבאי לערעורים בעופר** (פורסם במאגרים; 2010; בפסקה 8 לפסק הדין):

עובדת המעצר הבלתי חוקי תילקח, אם כן, בחשבון שיקוליו של בית המשפט בבואו להכריע בשאלת חידוש או הארכת המעצר. אולם, בכך אין כדי לומר כי עובדת המעצר הבלתי חוקי מהווה, כשלעצמה, שיקול יחיד ומכריע המצדיק באופן אוטומאטי ובכל מקרה את שחרורו של הנאשם ממעצר. על בית המשפט הדן בעניין לשקול, אפוא, גם שיקולים רלוונטיים אחרים והוא "איננו רשאי להתעלם מן השיקולים העומדים ביסוד הבקשה אך ורק בשל מורת הרוח המתחייבת מהמחדלים שקרו עובר לבקשה"

וראו עוד את דברי כב' השופט דנציגר בבש"פ 7847/10 **מדינת ישראל נ' אדיב** (פורסם במאגרים; 2010; בפסקה 17 להחלטה); דברי כב' השופט עמית בבש"פ 127/10 **פיניאן נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו; 2010; בפסקה 17 להחלטה); דברי כב' הנשיאה ביניש בבש"פ 9997/07 **גיאורגזה נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים, 2007; בפסקה 3 להחלטה)).

בנסיבות המקרה הנוכחי, גם אם אקבל את טענות ב"כ העורר במלואן, וגם אם אייחס להן משקל ניכר במכלול השיקולים שהיה על בית המשפט לשקול, הדבר לא ישליך על התוצאה אליה הגיע. זו הינה מידתית ואף מקלה. מבלי לקבוע מסמרות נראה שהעורר התחמק מההליכים בעניינו; וגם נסיבות מעצרו מלמדות על קושי ניכר בהשגתו. בנסיבות אלה התוצאה של שחרור כלל לא הייתה מובנת מאליה. לכן, ובהינתן העובדה כי סוגיית המעצר היא אחד השיקולים שיש לקחתם בחשבון, במסגרת הבקשה לעיון חוזר בתנאי השחרור, אין כל סיבה להתערב בהחלטת בית המשפט קמא.

6. התוצאה היא כי הערר נדחה בזאת.

ניתנה היום, כ"ז שבט תשע"ח, 12 פברואר 2018, בהעדר
הצדדים.